1 Inleiding

In een samenwerkingsverband tussen de handelsbedrijven Verburg Champignons en Banken Champignons BV, het Instituut voor Agrotechnologisch Onderzoek (ATO-DLO) en de stichting Agro Keten Kennis (AKK) wordt in het project ChaKet gewerkt aan middelen en methoden om de teelt, handel en afzet van champignons te optimaliseren. Dit rapport is een verslag van de tweede fase van het project: de informatieplanning. In de vorige fase zijn vier interessegebieden aangegeven die in dit rapport nader worden uitgewerkt.

Het interessegebied *kwaliteitsgerichte teeltbesturingsmethoden* wordt in hoofdstuk 2 behandeld. De kenmerken van het aanbod en de afzet van champignons, zowel de kwaliteit als de hoeveelheid, komen hierin aan bod. Tevens wordt een aanzet gegeven tot het ontwikkelen van een simulatiemodel van de keten. Met behulp hiervan kunnen de gevolgen van alternatieve aanbod- en vraagspreidingen voor de keten geanalyseerd worden.

In hoofdstuk 3 wordt aandacht besteed aan de mogelijkheden van *productdiversificatie.* De huidige en verwachte markt voor champignons is in kaart gebracht. Op basis van de voorkeuren van consumenten en de mogelijkheden van champignons wordt een advies uitgebracht over mogelijke introducties van nieuve producten.

Het interessegebied *bevorderen informatieuitwisseling* is uitgewerkt in de vorm van een omschrijving van een informatiesysteem voor Integrale Keten Zorg (Hoofdstuk 5). Daarvóór (Hoofdstuk 4) wordt deze laatste term en haar relatie met begrippen als ISO en HACCP uitgelegd. Het IKZ-informatiesysteem wordt in de volgende fase concreter uitgewerkt, de taakstelling hiervoor is te lezen in hoofdstuk 6.

Tot slot is er een literatuurstudie verricht naar *beslisgedrag in dynamische omgevingen.* Het resultaat hiervan is te lezen in een artikel dat is ingediend voor de Second International Conference on Chain Management In Agri- and Food Business (Bijlage 1).

2 Resultaten

In hoofdstuk 2 zijn vraag en aanbod geanalyseerd. Hieruit is duidelijk geworden dat de sterke spreiding van beide grote invloed heeft op de ketenprestatie. De spreiding wordt veroorzaakt door factoren die niet of nauwelijks te beï nvloeden zijn. De belangrijkste factor is 'het weekend'. De telers willen oogsten in het weekend voorkomen omdat dan de arbeidskosten hoger zijn. De vraag in de winkels is om het weekend groot omdat op zondag de winkels gesloten zijn. De verwachting is dat de invloed van het weekend op het oogsttijdstip in de toekomst zal verminderen. Tegenwoordig wordt veel aandacht gegeven aan flexibilisering van de arbeid. Dit houdt onder andere in dat geen extra vergoeding wordt gegeven voor arbeid op ongebruikelijke tijden. Dit maakt oogsten in het weekend mogelijk. Door de verruiming van de openingstijden van winkels zal ook de invloed van het weekend op het aankoopgedrag verminderen. Wat de precieze invloed is van deze ontwikkelingen kan met behulp van een ketensimulatiemodel nader onderzocht worden.

In hoofdstuk 3 is ingegaan op de mogelijkheden van de champignon. Bekeken is hoe een nieuw product kan aansluiten bij de voorkeuren van de consument. De belangrijkste conclusie is dat introductie van nieuwe producten meer kans van slagen heeft als alle schakels in een keten er bij betrokken zijn. Verder is het van belang om te weten dat de groep van consumenten die snelle en gemakkelijke producten wil hebben naar verwachting sterk zal groeien. Voor de toekomst van de sector is het van belang dat meer onderzoek wordt verricht naar de mogelijkheden van andere soorten eetbare paddestoelen.

Hoofdstuk 4 is een globale omschrijving van enkele belangrijke begrippen als ISO, HACCP en IKZ gegeven. Het is duidelijk geworden dat deze drie begrippen door allerlei instanties door elkaar en uitwisselbaar gebruikt worden. Globaal kan gezegd worden dat ISO de nadruk legt op bedrijfsvoering, HACCP op productkwaliteit en IKZ op communicatie tussen schakels.

In hoofdstuk 5 is een globale omschrijving van een informatiesysteem voor IKZ gegeven. Aan de hand hiervan kan het IKZ-systeem ontwikkeld worden. Hiertoe wordt het volgende ontwikkeltraject aangehouden. Eerst wordt aangegeven aan welke eisen de *processen* en de *informatievoorziening* in de keten moeten voldoen. Hieruit zal blijken op welke punten veranderingen noodzakelijk zijn. Er kan dan een basisontwerp voor de organisatie en het informatiesysteem worden opgesteld (fase 3). Vervolgens kunnen deze wijzigingen in bedrijfsvoering en informatieverwerking in detail worden uitgewerkt (fase 4) en ingevoerd (fase *5).*

Uiteindelijk is er geen geï ntegreerd systeem gerealiseerd, omdat de koppeling tussen de huidige, handmatig gerealiseerde, informatiestroom en een geautomatiseerd systeem niet mogelijk bleek. Daarom is het project overgedragen aan het KCB die via een set van protocollen het idee achter ChaKet zal implementeren.